

Милорад Радојчић

Ваљево
bobava@ptt.rs

НЕУМОРНИ И СВЕСТРАНИ ЈЕВРЕМ ЈЕШКО ВИДИЋ

Апстракт: Ваљево и околина подарили су доста значајних и знаменитих људи. Ипак, само неки од њих су стекли пуну афирмацију и добили бројна јавна и друга признања. Нажалост, има и оних који су заслужили да се о њима говори, али су још увек недовољно познати широј јавности. Један од њих је Јеврем Јешко Видић, бивши наставник и изузетан васпитач Средње техничке школе у Ваљеву, веома успешан спортиста и спортски радник. Поред вредног и веома успешног рада у школи где је радио као наставник стручних предмета преко тридесет година, био је веома присутан на спортској сцени Ваљева и иза њега су остали бројни вредни спортски резултати. Четрдесет година након смрти на њега подсећа само једна мала улица у Месној заједници Ново Насеље, у делу испод Пољопривредне школе и фабрике *Горење*.

Кључне речи: Бајина Башта, Ваљево, Техничка школа, наставник, спортиста, гимнастички педагог, културни и јавни радник.

Свесни улоге и доприноса знаменитих људи посленици Бајине Баште и околине пре нешто више од десет година сачинили су и објавили *Биографски лексикон рачанског краја*. У њему су сабране биографије више стотина знаменитих људи који су рођени или живе и раде у том крају. Међу њима је доста познатих ратника, пољопривредних рекордера, вештих занатлија, признатих научника, врских спортиста и спортских радника, изванредних инжењера, лекара, економиста, правника, угледних просветних радника и културних стваралаца. Наравно ту су и неки од оних који су давно из различитих разлога напустили родни крај и своју афирмацију потражили у другим срединама. О неким се и сада мало зна у завичају, па и у новој животној и радној средини.

У настојању да проширимо и допуномо сазнања о једном од њих, остварили смо увид збирке и фондове Међуопштинског

историјског архива Ваљево и податке нашли у Фонду Зорана Трипковић. Међутим, много више података нашли смо у новинским текстовима, књигама и другим публикацијама, као и из разговора са његовим савременицима и познаницима.

Јеврем Јешко Видић, познати спортиста и спортски радник, а изван свега изузетан просветитељ, вредан културни и јавни посленик који је своју животну и радну каријеру водио у суседном Ваљеву. Пошто је живео и радио ван родног краја за њега се чуло, али недовољно знало, па је о њему у поменутом лексикону објављена само кратка биографска одредница. Ово је прилика да га детаљније представимо и тако покушамо да га трајно сачувамо од заорава.

Рођен је 12. марта 1918. године у Бајиној Башти као једино дете у породици. Његов отац Јован родио се у Сирогојну у познатој породици и завршио је месарски занат. Предано радећи занат, у граду на обали Дрине, временом је отворио сопствену месарску радњу у центру града. Јешкова мајка Милица, из породице Бешлић, пореклом је из Бајине Баште где њени сродници и данас живе. Још 1930. године породица се преселила у Ваљево и ту трајно настанила.¹

*Месара Драјана Пенезића, њекара Љубомира Аксенијчевића Чехије
и месара Јована Видића*

¹ Б. Милосављевић: *Незаборављени ликови ваљевског спорта – Јеврем Јешко Видић у листу Напред Ваљево*

Основну школу (1939.) и нижу гимназију (1944.) Јеврем Видић је завршио у Ваљевоу. Школске 1946/47. године био је један од 46 ученика који су уписали машински смер Државне техничке школе у Ваљевоу. Редовно је похађао наставу, али је налазио времена да се бави спортом, учествује на радним акцијама, вежба гимнастику, чита стихове итд.

У ОБЛАСТИ СПОРТА

Јеврем Видић био је свестрана спортска личност, несвакидашње енергије и неизмерне љубави за спорт. Вредан, радан и предузимљив, са смислом за организацију и руковођење, био је успешан у свим пословима којима се бавио. Полазећи од значаја и улоге спорта и физичке културе у развоју сваке младе личности, Видић се рано определио за ангажовање у тој области. При том опредељењу пре свега је имао у виду улогу спорта у физичком и здравственом развоју. У прилог томе иде и чињеница о повећању броја часова физичког васпитања у свим школама, као и да се пре почетка наставе ученика нижих разреда основних школа обавезно одржи тридесетоминутна настава физичке културе.

Дуго је био један од најбољих, ако не и најбољи гимнастичар којег је Ваљево икада имало. Истовремено је био добар одбојкаш и веома успешан атлетичар. Своју љубав према гимнастици, атлетици и одбојци преносио је на млађе и тако им постао узор, упркос чињеници да је предавао предмете техничке струке у Техничкој школи.² На спортској сцени Ваљева појавио се још пре избијања Другог светског рата вежбајући у Соколском дому, који се налазио код некадашње Више пословне школе струковних студија- ВИПОС-а (данас Академија струковних студија Западна Србија). Још 1941. године добио је диплому *предњака* другог разреда.³

По окончању Другог светског рата као ученик Средње техничке школе у Ваљевоу био је вођа једне омладинске групе и члан Друштва за телесно вежбање *Партизан* Ваљево. Врло брзо је

² Која се неко време звала и Центар за техничко образовање *Милица Павловић Дара* Ваљево.

³ З. Трипковић: *Сав живот за „Партизан“*, Напред, Ваљево, 31. маја 1974, 11.

био запажен и изабран за секретара Ђачког спортског друштва и члана првог Фискултурног одбора.⁴

Полазећи од сазнања колико спорт и физичка култура могу допринети успешном васпитању младих Видић је све више времена посвећивао гимнастици. Временом је почео да и млађе подучава овом спорту. Тако су гимнастика и спорт уопште постали саставни део његовог животног и развојног пута.

Видић на вайиљу

Као спортиста учествовао је на многим градским и окружним такмичењима па и у атлетским дисциплинама на 1500 и 3000 метара у којима је постигао запажене резултате.⁵ Волео је и одбојку и повремено је наступао на разним смотрама и такмичењима. Због различитих података у разноликим списима, на многим местима, и услед ограниченог простора, тешко је побројати све његове успехе, а камоли успехе и резултате. Зато ћемо указати само на оне најзначајније. Већ 1946. године осваја сребрну значку ЗРЕН-а, а наредне три године (1947, 1948. и 1949) и три златне значке фискултурника.

⁴ Б. Милосављевић: *Незаборављени ликови ваљевског спорта – Јеврем Јешко Видић* у листу *Напред* Ваљево

⁵ Исто

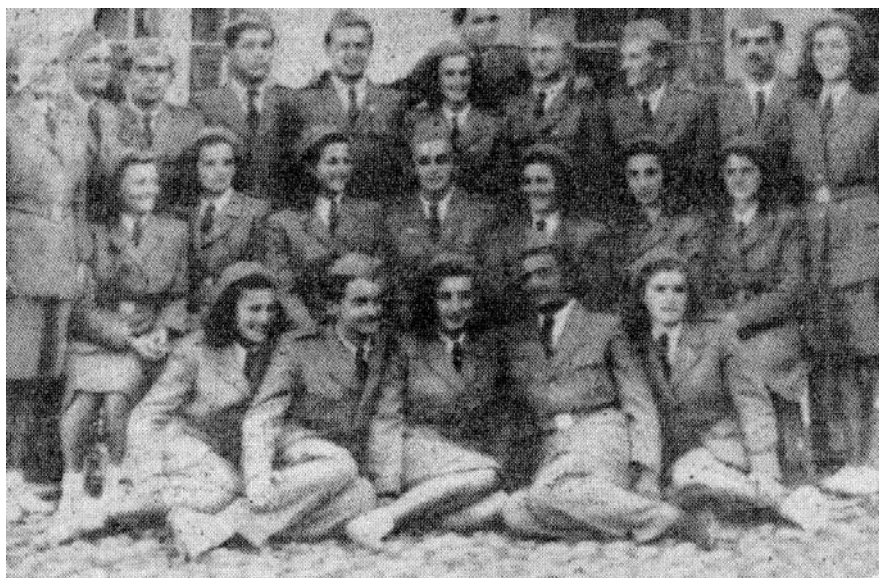
Вратило је увек било његова велика спортска преокупација. На њему је својим талентом одушевљавао ваљевску публику. Он је био ненадмашан и у академским саставима, у чему је био веома запажен на републичком и југословенском нивоу.⁶

Група од 20 одабраних гимнастичара и 18 гимнастичарки из Ваљева учествовала је на XI свесловенском слету одржаном од 1. до 8. јула 1948. године у Прагу. Познато је да су из Ваљева на том слету учествовали: Јеврем Јешко Видић, Љубинка Олујић, Љубица Пецељ, Стеван Марковић, Војин Марковић, Милорад Шкорнички, Љубиша Павличић, Милан Босиљчић, Живан Бранковић, Александар Радовић, Вера Пуцаревић, Жика Тешић, Жарко Бранковић, Олга Бека Чолић - Ковачевић, Љиљана Лазић - Дражић, Милан Миле Гођевац, Вера Томашевић – Јоковић, Катарина Луковић, Лепа Велимировић – Николић, Зора Старчевић - Севић, Милан Лаловић, Олга Вишић, Нада Глишовић, Славољуб Слава Ђукић, Миливоје Средојевић, Милена Марковић – Коси, Љиљана Петровић, Теодора *Тејка* Шкорић - Срећковић, Милан Новаковић, Оливера Ранковић - Уршић, Оливера Гајић – Ристивојевић, Предраг *Драшко* Дудић, Обрен Недељковић, зв. *Бензин*, Нада Ивановић - Шолаја, Миодраг Богдановић, зв. *Принци*, Лаза Јеротић, Брана Тимотић, као и Милорад Миша Павић (који је био у бригади ДИФ-а) и Драгољуб Влаховић *Пацко*, који је у то време био на одслужењу редовног војног рока и учествовао као фискултурник Југословенске ратне морнарице.⁷ При отварању слета одржан је величанствени дефиле на коме је учествовало и 3. 600 вежбача из бивше Југославије, сврстаних у девет бригада и 727 фискултурника Југословенске ратне морнарице. На том најмасовнијем наступу наших спортиста у иностранству Ваљевци су били у саставу II српске бригаде а њихов наступ био је веома запажен.

Припреме за овај слет трајале су шест месеци. Наши вежбачи су наступили у Прагу са симболичном вежбом која је садржала јасну идејну поруку и приказивала стварање нове Југославије и

⁶ З. Трипковић; *Сав живот за Партизан, Напред*, Ваљево, 31. март 1974, 11.

⁷ Б. Милосављевић. *Ваљевци – изврсни слетски вежбачи, у листу Напред, Ваљево, 31. август 1998*; Познато је и да се Љубиша Тешић, припремао за учешће на овом слету и био међу најбољим вежбачима, али је бог повреде у Љубљани морао одустати од путовања у Праг.

Ваљевци - учесници њрашкој слеџа

изградњу социјалистичког друштва. Следећи део вежбе под називом *Борба* приказивао је Народноослободилачку борбу против немачког окупатора. Славље победе приказано је југословенским играма па је на крају формирана петокрака са вежбама које су симболизовале рад по петогодишњем плану обнове и изградње земље.

Од свих југословенских вежбача који су учествовали на том слету издвојено је 900 најбољих за вежбу под називом *Турски мари*. Како су њу сачињавали најтежи покрети то су у њој учествовали само мушкарци. Од Ваљеваца у тој вежби су учествовали: Јеврем Видић, Александар Радовић, Обрен Николић *Бензин*, Милан Новаковић, Предраг *Драшко* Дудић, Милан Босиљчић и Миодраг Богдановић *Принц*. Ова вежба је побрала френетичан аплауз препуног стадиона. Посебно признање за ангажовање у тој вежби добио је Јеврем Јешко Видић.

После завршеног слета наши гимнастичари вратили су се у домовину где су на железничкој станици свечано су дочекани. Потом су готово сви они укључени у рад физкултурних организација и друштва *Партизана*. Тако је значајно ојачан кадровски потенцијал Друштва за телесно вежбање (даље ДТВ), који је из године у годину постајао све масовнији, организованији и ква-

литетнији. Целокупно чланство друштва било је разврстано у 14 група са 350 чланова, у које су регрутовани најбољи кадрови гимнастичара, вежбача, справаша и других. Међу њима било је све више и оних који су убрајани међу најбоље такмичаре не само у Ваљеву и Србији већ и на простору бивше Југославије. Они су годинама касније свој неспоран таленат, али и дуготрајан, напоран и стручан рад показивали и потврђивали учешћем и оствареним резултатима на такмичењима републичког, савезног па и интернационалног ранга, освајајући бројне и разноврсне медаље, награде и друга јавна признања.

Као вежбач Видић је учествовао на бројним и разноврсним надметањима, па и такмичењима градова у Новом Саду (1950.), на савезном првенству у Загребу (1952.) и Скопљу (1953.), а најбоље резултате остварио је на справама II разреда на републичком такмичењу у Београду (1954.).⁸ Тим поводом *Партизан Југославије* га је наградио да као посматрач прати Светско првенство вежбања на справама у Риму. Није сувишно подсетити да Јешко Видић у то време није био само вежбач и такмичар, већ и начелник ДТВ *Партизан*, па је био и организатор, тренер, предњак, па и кретор - аутор бројних гимнастичких вежби и слично. Тим поводом корисно је нагласити да је он све те послове обављао волонтерски, без новчане и било какве друге надокнаде.

У жељи да подстакне масовније бављење младих спортом, интензивира његов даљи развој, па и на одређени начин валоризује напорно и систематично ангажовање такмичара. Због овога је редакција ваљевског листа *Напред* одлучила да покрене акцију за изабар најбољег спортисте и најбољег спортског колектива у 1954. години. Тим поводом на задњој страници свог листа, од 4. фебруара 1955. године, објавили су анкетни купон и позив читаоцима да гласају. Да би дошли до што квалитетнијих и објективних резултата, публиковали су и сажето упуство за гласање и обиман списак потенцијалних спортиста за избор. Тако је читаоцима остало да се определе само за њих пет, по њима најбољих и да њихова имена упишу у понуђени купон.

Пошто је владало велико интересовање за ову акцију, велики број читалаца *Напреда* попунио је и доставио анкетни купон. Новинари, уз помоћ запослених у редакцији, пажљиво су прегледали

⁸ Б. Милосављевић: *Јеврем Јешко Видић*, „Напред“, Ваљево, 17. маја 1985, 17.

све пристигле купоне, а оне који су били исправни издвојили и прописно пописали. Након пребројаних и разврстаних гласова листа је изгледала овако: 1. Јеврем Јешко Видић, гимнастичар; 2. Милоје Тодорић, пливач; 3. Милан Бајић, атлетичар; 4. Мирко Павловић,⁹ фудбалер; 5. Миломир Васић, боксер¹⁰; 6. Милан Јовчић, шахиста; 7. Радојко Кусуровић, атлетичар 8. Чедомир Видаковић,¹¹ кошаркаш; 9. Милорад Војтех,¹² фудалер и 10. Милена Прокић,¹³ рукометашици Милени Прокић.¹⁴ Тако је Видић проглашен за најуспешнијег спортисту Ваљева и околине 1954. године, поставши и први спортиста града који је понео то ласкаво признање.

У овом избору учествовао је велики број гласача, али и добрих такмичара, што му даје још већи значај. Међутим, како тада нису постојале јасне и прецизне пропозиције о критеријумима за избор, тешко је отети се утиску да на избор најбољих спортиста није значајно утицала и њихова популарност, што даје једну нову димензију. У сваком случају то је био огроман Видићев успех, тим пре јер је био представник тзв. малог спорта.

Тешко је описати само највредније резултате које је Видић остварио; 1946. осваја сребрну, а 1947, 1948 и 1949. Златну значку физкультурника. Као вежбач учествовао је на Првом југословенском слету у Београду 1947, а 1948. на Свесловенском слету у Прагу итд. Листа успеха и резултата рада овог врсног спортисте је веома дуга.

ОРГАНИЗАЦИОНО-СТРУЧНИ РАД У СПОРТУ

Преко три деценије Јешко Видић је провео у ДТВ *Партизан* у Ваљеву па је волео да каже како није могао без њега. Поред тога што је био вежбач и такмичар он је обављао и бројне организа-

⁹ Популарни часовничар – сајдија, који и сада ради у својој радњи у Улици Вука Караџића наспрам Модерне галерије у Ваљеву..

¹⁰ Почивши боксер и боксерски тренер и вишегодишњи професор физичког васпитања у Средњој техничкој школи у Ваљеву.

¹¹ Чувени лекар стоматолог, познат под надимком Шека, одавно премнуо

¹² Вишегодишњи руководилац ваљевског Елинда, а неко време и секретар СИЗ-а за запошљавање Ваљево, који такоше више није међу живима.

¹³ Професорка физилког васпитања и веома ангађована спортска радница у Убу, била удата за Милутина Јовановића Ђоку, познатог просветног и културног и политичкох радниа.

¹⁴ АНОНИМ деает најбиљич у години, лист Напред 18. фебруара 1954. године, стр. 6.

ционе, стручне и друге послове. Као што је већ речено био је и тренер *предњак*, начелник и председник.

Као вежбач често је учествовао на бројним слетовима, такмичењима и другим манифестацијама. У овим другим улогама припремао је све структуре вежбача и старао се о обезбеђењу услова за неометан рад Друштва и његових чланова, мада се скоро у свему оскудевало. Добрим делом захваљујући и његовом ангажману током постојања и рада ДТВ *Партизан*, кроз друштво је прошло око 15 000 чланова од којих су многи учествовали на разним слетовима и такмичењима где су постизали значајне резултате и достојно репрезентовали Ваљево.

Након окончања Другог светског рата и забране рада Соколског друштва, бригу о развоју и неговању гимнастике у Ваљеву и ближој околини преузело је фискултурно друштво које је радило под окриљем Окружног и Среског фискултурног одбора. Захваљујући томе гимнастика је постајала све популарнија и масовнија спортска дисциплина. Томе доприноси и све чешће организовање слетова, смотри, такмичења у кросу, за фискултурну значку ЗРЕН, индустријског вишебоја и других спортских активности.

Први срески слет за Ваљевски и Колубарски срез (седиште у Мионици¹⁵), организован је на игралишту у парку Пећина у Ваљеву 15. јуна 1945. године. Прво Окружно такмичење за Ваљевски округ одржано је 21. и 22. јула исте године у Обреновцу, средишту Посавског среза, који је тада припадао Ваљевском округу. Сва надметања била су добро организована уз учешће бројних такмичара који су остварили завидне резултате. Први југословенски – савезни слет одржан је у Београду 22. јула 1947. године. Ваљево је на њему представљало 120 такмичара који су забележили изузетне резултате. Оливера Ранковић, ученица Ваљевске гимназије 1946. године постала је првак Србије у гимнастици. Она је 21. априла 1947. године постала и прва жена која је освојила Златну значку фискултурника у Југославији.¹⁶

Одлуком ФИСАЈ-а 1948. године из њега је издвојен и основан Гимнастички савез Југославије, а потом и Србије. Градско гимна-

¹⁵ У поратним годинама у Ваљевском округу постојао је и Колубарски срез са седиштем у Лазаревцу.

¹⁶ *Прве жене носиоци златне значке фискултурника у листу Наш спорт*, 25. април 1947.

стичко друштво Ваљева основано је 19. септембра 1948. године. За његово оснивање владало је велико интересовање па су у том тренутку уписали преко сто нових чланова. За првог председника тог друштва изабран је Љубиша Милошевић, касније председник Скупштине општине Ваљево, председник Скупштине Подрињско- колубарске међуопштинске заједнице, генерални директор Службе друштвеног књиговодства - СДК Србије итд. Истовремено су за начелнике тог друштва именовани Љиљана Петровић и Љубиша Вукомановић. Касније је Милошевића на председничкој дужности заменио Милован Дудић, носилац Партизанске споменице 1941. године, угледни просветни и друштвено-политички радник.¹⁷

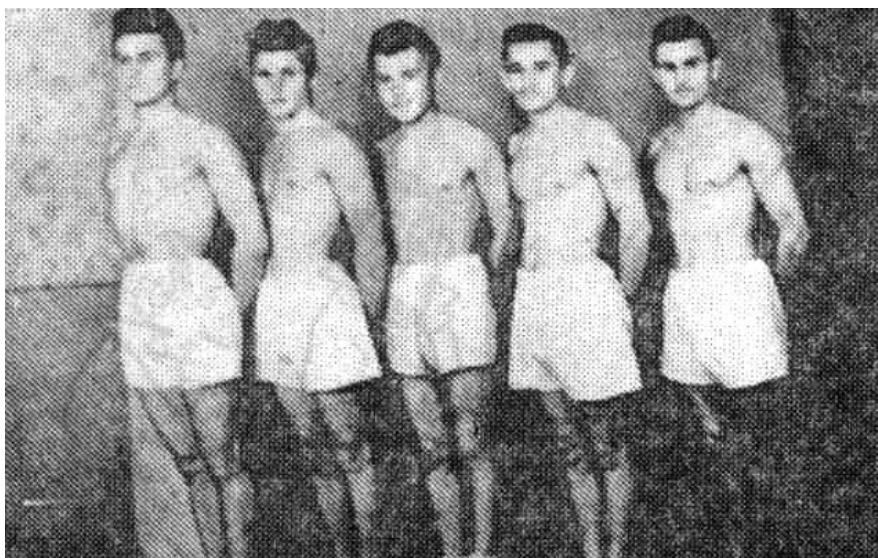
Тих година ДТВ Партизан Ваљево није изостајао скоро ни са једног значајнијег гимнастичког такмичења на просторима тадашње Југославије. Тако се на Турниру градова у Новом Саду надметао са најуспешнијим екипама из целе земље у вежбама на справама за чланове и омадинце. Били су учесници такмичења у истим дисциплинама и на првенству Србије у Нишу 1950. године. На том такмичењу посебно је била успешна екипа у саставу: Јеврем Видић, Милош Марковић, Милан Радовановић, Ранисав Вукосављевић и Јарослав Винш.

Нису изостали ни добри резултати ваљевских гимнастичара 1951 . године на Турниру градова у Загребу, где су међу 70 екипа били девети. На првенству Србије у Новом Саду били су четврти, а на првенству Југославије у Скопљу једанаести. Ваљевски гимнастичар Ранисав Вукосављевић у појединачној конкуренцији на савезном такмичењу био је осми.¹⁸

Од 1944. године Јешко Видић био је један од најактивнијих чланова ДТВ *Партизан*, па је две године касније постао и један од најбољих гинастичара, а временом и најуспешнијих такмичара. То је остао све до 1956. године. Вероватно би остао још дуже да није имао несрећан случај. Учествовао је на разним слетовим, смотрема и другим манифестацијама али и на среским, окружним, републичким, савезним па и неким интернационалним надметањима где је редовно бивао међу најбољима. Од 1951. го-

¹⁷ Брат Драгојла Дудића, напредног земљорадника, учесника четири рата, писца, револуционара и народног хероја Југославије.

¹⁸ З. Трипковић: *Спортски временлов, Напред*, 10. март 2000.

Ваљевска гимнастичка екипа из 1950. године

дине био је заменик начелника тог Друштва и члан његове такмичарске екипе. Крајем 1953. године изабран је за начелника Друштва и на тој дужности остао је пуних 17. година.

Од *Партизана* га није могао одовојити ни кобни прелом десне руке, у јесен 1954. на часу, док је присутним омладинцима показивао вежбу. Та повреда је била веома болна и тешка, запретивши да остави кобне последице. Мада још увек недовољно опорављен, већ 1955. године наставио је да спрема екипу, која ће те године постићи одличне резултате на првенству Србије у Крагујевцу и Савезном слету у Марибору у справашком вишебоју II разреда освојивши треће место. На том првенству ваљевски гимнастичар Александар Грачанин заузео је прво место.

У међувремену је вежбао је са групом предшколске деце, омладинцима и онима старијег узраста. Услед последица повреде десне руке 1956. године престаје да активно и стално вежба, па и да се такмичи. Са такмичарима наставља да ради и даље, па је многе такмичарске екипе препремао све до 1965. године. Многи из тих генерација постали су одлични такмичари: Зоре Ваљаревић – Дудић, Милоје Васић, Ђорђе Савић, Петар Васић, Раде Јешић, Владан Радосављевић. Сви наведени и неколицина других толико су заволели спорт да су се определили да им физичка култура буде професија.

Исти успех поновљен је и на Гимнастради у Загребу 1957. године. На Савезном слету у Београду 1959. године када су три групе омладинаца из Видићевог састава, у тежим дисциплинама освојила прва места, а њихова ритмичка вежба „У снажном ритму“ освојила је златну плакету. Познато је да је Видић за академијске саставе компоновао многе вежбе, а нарочито популарне постале су оне под називима *Коло*, *Чаробна фрула*, вежбе са заставицама и пушкама, које су имале видне успехе.¹⁹ Током овог периода Видић је писао и текстове за разне листове и часописе о спорту и здрављу.

Ваљевски гимнастичари највећи успех у својој историји постигли су на Другом савезном слету *Партизана* Југославије, одржаном од 25. јуна до 6. јула 1959. године у Београду. Међу 25 000 најбољих вежбача и вежбачица из Федеративне Народне Републике Југославије било је и 107 ваљевских гимнастичара разврстаних у 11 екипа.²⁰ Током десет дана такмичења освојили су девет златних, шест сребрних и две бронзане медаље, две златне и једну сребрну плакету. Са тим успехом млади Ваљевци били су најбољи на слету, али по званичном протоколу није било предвиђено проглашење укупног победника Југославије па су остварени резултати остали незапажени.

Три титуле првака државе припале су Божани Матић, млађој пионирки у вишебоју, као и екипама млађих пионирки, које је припремао Љубисав Бранковић, наставник физичког васпитања и дугогодишњи помоћник директора Основне школе *Миша Дудић* у Ваљеву, члановима у најтежој дисциплини – полигону, као и старији чланови у лакшим саставима.²¹ Златну плакету добио је академски састав *У снажном ритму* аутора Јеврема Видића и пионирке у вежбама са тракама, док су сребрну плакету освојили пионири у вежбама са конопцима. Омладинци, у тежим саставима – три врсте у конкуренцији 97 градова из целе земље имали су по једно прво, друго и треће место. Рукометаши у пионирској конкуренцији заузели су треће место.

Чланови Друштва за телесно вежбање *Партизан*: Милош Новаковић, Десимир Шаја Ђокић, Јешко Видић, Живко Дида

¹⁹ Милосављевић: *Јеврем Јешко Видић*, „Напред“, 17. мај 1985, 17.

²⁰ Б. Милосављевић: *Ваљевци изврсни слетски вежбачи*, „Напред“, 31.08.1998.

²¹ Сада ОШ *Владика Николај Велимировић*.

Лаловић. Миле Николић и Благоје Лајковски са композицијом *У снажном ритку* имали су бриљантан наступ. То им је међу 22 академска састава на Савезном слету у Београду донело епитет најбољег, прво место и златну плакету. Видић, као члан тог академског састава и аутор поменуте композиције, посебно је награђен златном медаљом. Њихова вежба, међу још једанаест најбољих екипа бивше ФНРЈ које су се квалификовале, изведена је пред 10.000 гледалаца који су је на Ташмајданском стадиону испратили са одушевљењем и бодрењем.²² Редакција недељника *Напред* у свом традиционалном надметању за најбољег спортисту ваљевског краја те 1959. године изабрала пионирку Божану Матић, првакињу Југославије у вишебоју, а Друштво за телесно вежбање *Партизан* Ваљево за најуспешнији спортски колектив.²³

Године 1962. на републичком првенству у Нишу, омладинци другог разреда које је припремао Видић освојили су друго место. Те године Видић је био и аутор масовне вежбе за слет за мушкарце *Коло*, која је са делом вежбе за жене ауторке професорке Зоре Дудић из Ваљева освојила треће место на конкурс *Партизана* Југославије. За Дан младости, 25. мај, средњошколска омладина Ваљева је са успехом изводила ту вежбу.²⁴

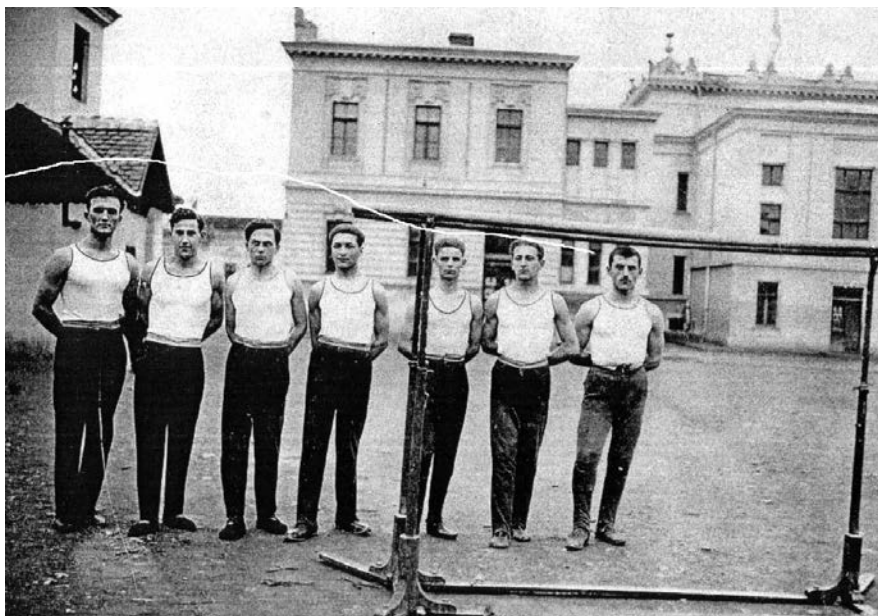
Поред изванредних резултата које је остваривао у гимнастици, Видић је и на друге начине доста радио на развоју свеукупног спорта, нарочито одбојке и рукомета. Уз све наведено, био је и велики поборник аматеризма у спорту.

Живота Шешић, редовни професор Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, бивши ученик Средње техничке школе у Ваљеву, једном приликом је написао: *Вежбали смо гимнастику у Друштву за телесно васпитање „Партизан“ . Израсли смо, од слабаких дечака и девојчица, у атлетске фигуре, одважне и спремне да поднесемо терет животних опредељења. На тим справама неуморно смо радили, падали и устајали, не признавајући бол. Понекад се дешавало да паднем са вратила, изгубим свест, али кад устанем, наставим као да ништа није било. Могли смо тако јер смо увек са правом веровали у нашег*

²² Б. Милосављевић: *Ваљевци изврсни слетски вежбачи*, „Напред“, 31.08.1998.

²³ З. Трипковић: *Спортски временлов*, „Напред“, 14. август 1998.

²⁴ Б. Милосављевић: *Неаборавни ликови ваљевског спорта – Јеврем Јешко Видић*, „Напред“.

Видић са групом ваљевских гимнастичара

професора Јешка Видића. Веровали смо да ћемо при скоку ласта преко стола и коња, бити дочекани на његове сигурне руке, веровали смо да можемо да урадимо све што нам је наш професор показао и рекао да покушамо. Покушавали смо и успевали, тада и даље кроз живот, верујући да ће нас заштити наш професор и она када је хиљадама километара био удаљен од нас.²⁵

У једном мандатном периоду Видић је био председник ДТВ Партизан, а предходно скоро две деценије начелник тог Друштва. Уз његово несебично ангажовање и залагање припремани су и реализовани бројни слетови и гимнастичке вежбе у Ваљеву, на којима је он редовно био један од главних актера. Посебно је био популаран слет који је одржаван поводом Дана младости.

ВЕЛИКИ ПРЕГАЛАЦ У ПРОСВЕТИ, КУЛТУРИ И ЈАВНОМ ЖИВОТУ

Као један од најбољих ђака у генерацији остао је да ради у школи, где је постао стручни учитељ који ће се временом развити у једног од њених најпознатијих и најуспешнијих предавача.

²⁵ *Наше четири деценије 1939-1979*, Ваљево 1980, 149.

Од 1. јануара 1950. до 1983. године, до одласка у пензију, радио је у Техничкој школи у Ваљеву. Наставу је изводио из три стручна предмета: Техничко цртање са нацртном геометријом, Машински елементи са конструкцијом, а по потреби и Моторе са унутрашњим сагоревањем (СУС).

Мада је имао само средњу школску спрему, захваљујући таленту за просветно-педагошки рад, огромном труду, праћењу стручне литературе и иновација постао је угледан предавач и изузетан педагог. По многим важио је за једног од најбољих наставника Техничког цртања са нацртном геометријом на просторима бивше СФР Југославије. Био је изузетно захтеван и строг, али правичан и тактичан наставник.

Међу његовим бившим ученицима било је доста изванредних мајстора, одличних техничара и инжењера, добрих конструктора и проналазача, али и доктора техничких наука, универзитетских професора и познати научника. Многи од њих су радо и често истицали његов несебични ентузијазам, а појединци и тврдили да су од њега више научили него од универзитетских наставника. Да би то доказали често су истицали да он није стварао само стручњаке, већ и свестране личности. Упркос томе што није био факултетски образован, многим је помагао при изради стручних и дипломских радова.

На књизи са симболичним називом „Зелени витез“ његове омиљене ауторке Десанке Максимовић, подарене Јешку Видићу 25. априла 1971. године, исписано је савршеним техничким словима: *„Сва ваша предавања о косом писму и прве линије које смо извукли из техничког цртања, биле су као стихови, они први стихови које смо чули и научили од Вас. Цртање и стихове подједнако смо волели. И једно и друго смо везивали за Вас. И данас волимо цртање и стихове. Волимо Вас. И све генерације пре нас љубављу и ентузијазмом сте васпитали да воле цртање, стихове и човека.“*

Не ретко кад би неко од ђака на час техничког цртања дошао без табли, он би поделио укорре разредног старешине, колико да се зна ко је ко. Али то није био почетак њиховог непријатељства. Напротив, најлепше успомене из школе остале су везане за њега. Према ученицима се понашао као према својој деци.²⁶

²⁶ Казивање Станише Савића, дипломираног машинског инжењера, пуковника ЈНА и једног од генералних директора ХК Крушик у Ваљеву.

СЕЋАЊА

Желећи да обогатимо приказану биографију и да читаоцима овог текста још више приближимо лик и дело Јеврема Јешка Видића, навешћемо и неколико сећања његових савременика. Почећемо са сећањем Милана Поповића, бившег ученика Средње техничке школе, потом дипломираног машинског инжењера и директора маркетинга Холдинг компаније „Крушик“, у којем говори о слету организованом за Дан младости, у чијој је реализацији посебно био ангажован Јеврем Видић: *Спремали смо посебну вежбу са Јешком у оквиру наступа Техничке школе на слету на стадиону „Крушик“. Био сам међу двадесетак одабраних вежбача из целе школе и вежбали смо пред слет скоро сваки дан. Вежба је била комбинована са неким клупама, разним реквизитима и обавезним заставама. По подне уочи самог слета требало је пребацивати из школског дворишта све те ствари на стадион. Ко ће то да уради, него опет ми вежбачи. У заказано време дошао је Јешко Видић на гумараби са једним коњем и кочијашем. У дворишту смо чекали нас неколико из млађих разреда, који смо још учили техничко цртање код Јешка, док се они старији нису појавили. Тада је Јешко почео страшно да грди и да се пита: „Је ли то одговор младе генерације? Је л* нас тако васпитава Партија или је то утицај битлс музике и дуге косе?“ Трајало је веома дуго и трпели смо страшну грдњу, иако смо били недужни. Кривци на које се односила грдња нису били ту. Коначно смо ћутке натоварили све те ствари на кола и пажљиво смо се разместили по њима. Возили смо се полако кроз град и чуо се само звекет потковица о гранитну коцку. Када смо били између старог „Градца“ и „Елинда“, где је некада почињало вашариште, а наспрам кракерске радње Пере кракерације, викну Јешко: „Стој!“ И кола стадоше. Провири Пера кракерација кроз шубер, а Јешко нареди: „Дај свима по кракер“. Онако потиштени, уморни и знојави пописмо хладан кракер, крахер или клакер, већ како га ко зове. Још увек осећам у носу укус повратних гасова тог чудесног пића. Кога више нема. Плати Јешко из свог џепа и рече: „А сад песма“. И поче: „У тунелу усред мрака сија звезда петокрака..*

Милош Мијановић, магистар машинства, пуковник ЈНА у пензији, чувени иноватор и конструктор из Ваљева (преминуо 25. 03. 2023. године у Ваљевоу) о њему пише: *Био нам је узор у*

свему. Млад, пун енергије. Невероватно одговоран и поштен, изазивао је дивљење. Чинило нам се да је све могао. Могао је да уради велеобрт да нам застане дах, да црта тако да вам је жао да обришете таблу (јер то нису цртежи већ слике), да предаје елементе са таквом јасноћом да вам никакво објашњење више не треба... Све што је он могао нама није било доступно и побудило је жељу да се и ми опробамо, да надмашимо себе, да будемо бољи, да будемо попут њега.

Невероватно му је било стало да буде са нама. Не знам колико се сада често одржавају састанци разредног старешине, код Јешка су они били тако учестали, ван свих норми. На тим часовима је тражио да се чита, пева, свира, говори. Као да је студирао психологију, све је чинио да се ослободимо као личности и стекнемо веру у себе. И кад смо после три месеца победили IV годину Економске школе, осетили смо да можемо све.

Видић у најбољим
јодинама

Уз наведена сведочанства додаћемо и ово: Код њега није било празног хода ни расипања енергије – ако се десило да губимо час он би се одмах створио ту и одмах је организовао одбојкашку или фудбалску утакмицу. И док то траје могло је да се опсује и нашали, али кад се утакмица заврши и сви се вратимо на час, знало се ко је ко... И кад имате таквог човека пред собом, који се тако несебично даје, до последњег атома своје снаге, ако имате бар мало моралних квалитета, не можете се понашати другачије од њега. И ми смо се трудили да будемо попут њега: Поштени, истрајни и одговорни.²⁷

Више његових ученика истиче да им је уливао страх од свог предмета. Др Пауна, (дев. Стојковић) Обрадовић професорка Машинског факултета у Београду у пензији, поред осталог наглашава: У његовим предавањима и најједноставнији елемент постајао је најважнији на свету, а ми ђаци осећали смо да ћемо лично бити одговорни за квар машина ако градиво не савлада-

²⁷ Техничар 1939 - 2009, (Сећања бивших ученика које је приредила Милка Ерић Васиљевић) Ваљево, 2009, 45-46

мо.²⁸ Истим поводом др Милутин Миловановић, такође професор Машинског факултета у пензији и генерални директор Института *Кирило Савић* у Београду наглашава да је Видић био велики ентузијаста и да је од предмета Техничко цртање направио врхунски домет, додавши: *Касније на факултету, видео сам да је био у праву.*²⁹ Миленко Јовановић, дипломирани машински инжењер и конструктор у BMW у Батајници наглашава да их је учио и перфектно научио пројектовање.³⁰ У прилог томе наводи да су на првој години Машинског факултета у Београду сви његови ђаци били ослобођени полагања првог колоквијума из техничког цртања.

АКТИВНИ КУЛТУРНИ И ЈАВНИ РАДНИК

Поред ангажовања у настави и на спортском плану у школи је радио са одбојкашком и гимнастичком секцијом и припремао посебне вежбе за слетове. Јеврем Видић је водио школски хор, спремао приредбе, позоришне представе, свечане рецитале, скечеве итд. У време његовог радног ангажовања у Средњој техничкој школи у Ваљеву одвијао се веома интензиван културно-забавни живот. У њега су били укључени многи бивши ученици од којих су неки наставили са наведеним активностима и после одласка из школе, а неки постали веома популарни и успешни том пољу.

Један од њих је и Миливоје Б. Тодорић, дипломирани инжењер организације рада, оснивач, власник и актуелни декан Академије лепих уметности у Београду који пише: *За моје двадесетогодишње бављење културно-уметничким радом заслужни су професор Јешко Видић и ваљевски глумац аматер Верољуб Веца Андрић. Њих двојица су поводом 29. новембра 1964. године организовали свечану приредбу. Пошто сам положио аудицију, први пут сам тог дана стао пред микрофон отпевавши родољубиву песму: "Сеја косе расплела". Учествовао сам и у драмском програму. Захваљујући том наступу позван сам у чланство ваљевског КУД „Абрашевић“ где сам певао до 1968. године. По одласку на*

²⁸ Исто, 65

²⁹ Исто, 61

³⁰ Исто, 52.

студије наставио сам да се бавим културно-уметничким аматеризмом у Загребу и Београду.³¹

Јеврем Видић је помагао и рад школске омладинске организације у решавању проблема и организацији разноврсних активности. Практиковао је да на малом одмору уђе у поједина одељења и погледа присутне ученике. Показао би на оне са најбољим оценама, примерним владањем и укључене у неке активности и најчешће говорио: *Ти, ти и ти, пишите молбу за СКС*. Како је био велики ауторитет и личност од поверења, предложени ученици су обично били и примљени.

Упоредо са радом у свом радном колективу, Видић је био веома активан и на подрчују града и општине. То се посебно односило на Месну заједницу *Нада Пурић* где је и становао. По одласку у пензију иницирао је оснивање месне организације Савеза социјалистичке омладине чији су му чланови, родитељи па и комшије касније пуно помагали у комуналном уређењу насеља. Посебно су били ангажовани око изградње кошаркашког терена и дечијег парка - игралишта у Насељу Миливоја Бјелице, које је дуго служило за рекреацију и бављење спортом пре свега деце и омладине.³²

Поводом обележавања три деценије од изградње и отварања овог игралишта организована је кошаркашка *Синалко* лига. Била је то прилика за младе и друге љубитеље кошарке да се поред праћења добрих кошаркашких утакмица, сете професора Јеврема Јешка Видића, нашег суграђанина који је свој живот посветио образовању и васпитању више генерација младих људи. Поред тога што их је оспособљавао за рад, он их је усмеравао и на спорт јер је као педагог имао јасну визију о томе како и колико спорт може допринети успешном развоју младих.³³

Јеврем Видић је био прави неимар као начелник Друштва *Партизан*. Још 1953. године иницирао је и организовао зидање новог крила Дома *Партизан* уз постојећу салу, с обзиром на то да се део зграде обрушио услед изградње зграде Поште у центру

³¹ Исто, 78.

³² МИАВ: Фонд Зорана Трипковћа и :Из одлуке о додели Сптембарске награде општине Ваљево Јеврему Видићу за 1972. годину.

³³ Б. Милосављевић: *Незаборавни ликови ваљевског спорта – Јеврем Јешко Видић*, Напред.

града.³⁴ У знак захвалности млади из тог насеља, на иницијативу месне заједнице, 10. јуна 2002. године образовали су Друштво *Јешко Видић* Ваљево, удружење грађана са циљем да афирмише културу, уметност и спорт.

ПРИВАТНИ ЖИВОТ

Јеврем Јешко Видић не само да није имао порока већ је имао многе људске врлине и био веома привржен својој породици. Био је у браку са Јагодом Јанковић, економисткињом, рођеном у Врагочаници код Ваљева, у кући шумара Гвоздена. Његова супруга радила је у служби рачуноводства Друге основне школе и Ваљевске гимназије. У браку су имали су кћерке Мирјану, која је завршила студије физике, удату за Митра Ђуровића адвоката и Биљану, дипломираног економисту – одсек спољне трговине удату за познатог музичара Милорада Микицу Филиповића. Нажалост Мирјана је у међувремену преминула.

За рад и допринос афирмацији и развоју школе и града постао је носилац више награда, одликовања и других јавних признања. Пре свага био је добитник бројних спортских признања попут значки ЗРЕН-а, највећег признања СТВ *Партизан* Југославије, Награде 25. мај, *Партизана* Србије, одличја и дипломе СОФК Ваљево поводом обележавања 40 година физичке културе у Ваљеву, већ поменуте три златне значке фискултурника и многих других. Носилац је Ордена рада са златним венцем и Септембарске награде Ваљева, највишег годишњег општинског признања, Спомен плакете Ваљева, итд. Од 2019. године једна улица у градској месној заједници Ново насеље у Ваљеву зове се Улица Јешка Видића.

За све што је радио за своју школу и њене ученике доживео је нешто што вероватно није доживео ниједан други наставник. Ученици свих генерација у препуној сали хотела „*Нарцис*“ у Ваљеву испратили су га у пензију. Наравно и многе генерације, посебно оне којима је бивао разредни старешина свечано су се растајале са њим и давале му симболичне поклоне.

Поводом његовог одласка у пензију „*Наши хоризонти*“, лист ученика Техничког образовног центра „*Милица Павловић Дара*“ у Ваљеву, поред осталог је писао и следеће: *Витрине у Јешковом*

³⁴ Исто

*стану пуне су успомена. Дипломе, признања, писма, телеграми, повеље, значке, ордење. Има много књига и све су са симболичним називима. Пуне су странице дивних речи љубави, искрености, поштовања, дивљења, другарства, пријатељства и најлепших доживљених тренутака и осећања, исписане свом наставнику. Тако да су пуни ти редови, као напупеле гранчице, које сваког тренутка могу да се распукну у најлепши цвет. . .*³⁵

У Ваљеву 23. априла 1985. године трагично је преминуо Јеврем Јешко Видић. Вероватно није могао да схвати да се неке административно правне процедуре више вреднују од уложеног труда и остварених резултата. У његовом случају да ће се формални недостатак адекватне школске спреме испречити да ради посао који је толико волио и остваривао надпросечне резултате. У жељи да породици олакша тежак губитак и пружи подршку упућени су бројни телеграми и друге пошиљке са изразима саочешћа. Сахрањен је на Новом гробљу у присуству неколико хиљада грађана Ваљева, пре свега својих ученика, пријатеља и поштовалаца али и многих спортиста који су га веома ценили, поштовали и волели. Појединци су се топлим и људским речима достојним његовог живота опростили од њега.

Summary

Jevrem Ješko Vidić (Bajina Bašta, 12.03.1928 - Valjevo, 28. 04. 1985.), as a child, he moved to Valjevo where he graduated from Technical school - mechanical engineering department and spent his entire working life teaching Technical drawing with descriptive geometry, Mechanical elements with Constructions and Internal combustion engines, if necessary. Although he only had a secondary education, he was considered for an exceptional teacher, an excellent pedagogue and very committed education worker.

For more than three decades he was active on the Valjevo sports scene. He was very noted as a gymnast, athlete and volleyball player. He achieved particularly good results as a gymnast, and as competitor and author of very notable exercises, he participated in republican, federal and international sports competitions where he won valuable awards. Thanks to long-term involvement in gymnastics, as a leader, coach, head and president of the Association for Physical Education Partizan, he left deep marks in this sport.

He was a hardworking and respected public and cultural worker. Even after his retirement, he was engaged in the work of the Local Community of Nada

³⁵ „Наши хоризонти“, 21. април 1983.

Purić, where he leaved. On his initiative and with significant organizational help and support, a basketball court and a children's playground were built. As a well respected and responsible worker, he received multiple decorations, awards and public recognitions. He founded the Jevrem Ješko Vidić Sports Society, and few years ago a street in Valjevo was named after him.